

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-03-69-T
Datum: 7. oktobar 2010.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM I

U sastavu: sudija Alphons Orie, predsjedavajući
sudija Michèle Picard
sudija Elizabeth Gwaunza

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 7. oktobra 2010. godine

TUŽILAC

protiv

**JOVICE STANIŠIĆA
FRANKA SIMATOVIĆA**

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTEVIMA TUŽILAŠTVA ZA PRIHVATANJE PISMENIH
DOKAZA NA OSNOVU PRAVILA 92bis**

Tužilaštvo

g. Dermot Groome

Branioci Jovice Stanišića

g. Geert-Jan Alexander Knoops
g. Wayne Jordash

Branioci Franka Simatovića

g. Mihajlo Bakrač
g. Vladimir Petrović

I. ISTORIJAT POSTUPKA

1. Dana 21. maja 2007. godine, tužilaštvo je podnelo poverljivi i delimično *ex parte* zahtev (dalje u tekstu: Prvi zahtev), kojim je tražilo prihvatanje pismenih izjava 60 svedoka na osnovu pravila 92bis Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (u daljem tekstu: svedoci na osnovu pravila 92bis i Pravilnik).¹ Dana 9. jula 2007. godine, obe odbrane podnele su svoje odgovore.² Dana 16. jula 2007. godine, tužilaštvo je zatražilo odobrenje da podnese repliku i repliciralo je na odgovore odbrana.³
2. Dana 18. jula 2007. godine, tužilaštvo je podnelo najavu da će 14 od ukupnog broja svedoka na osnovu pravila 92bis delimično svedočiti *viva voce*.⁴ Istoga dana tužilaštvo je podnelo zahtev na osnovu pravila 92bis u vezi sa svedokom B-071⁵ i Zahtev delimično na osnovu pravila 92bis u vezi sa svedokom Strinovićem.⁶
3. Dana 25. februara 2008. godine, tužilaštvo je podnelo zahtev za povlačenje 15 od ukupnog broja svedoka na osnovu pravila 92bis.⁷ Zahtev je odobrilo Pretresno veće III.⁸
4. Dana 18. marta 2008. godine, Pretresno veće III odlučilo je da je prikladnije da se o dva svedoka na osnovu pravila 92bis odlučuje na osnovu pravila 92ter Pravilnika.⁹

¹ Zahtev za prihvatanje pismenih dokaza na osnovu pravila 92bis s poverljivim priložima od A do K i *ex parte* i poverljivim Dodatkom L", poverljivo i delimično *ex parte*, 21. maj 2007. godine.

² Odgovor odbrane na "Zahtev tužilaštva za prihvatanje pismenih dokaza na osnovu pravila 92bis s poverljivim prilogom, delimično poverljivo, 9. jul 2007. godine (dalje u tekstu: Simatovićev odgovor); Odgovor odbrane na Zahteve tužilaštva na osnovu pravila 92bis, Obaveštenje na osnovu pravila 94bis i Zahtev za odobrenje da se prekorači broj stranica, poverljivo, 9. jul 2007. godine (dalje u tekstu: Stanišićev odgovor). Na dan 29. maja 2007. godine, Simatovićeva odbrana podnela je zahtev za produženje roka odobrenog za odgovor na Prvi zahtev, Zahtev odbrane za odlaganje roka za podnošenje odgovora na Zahteve tužilaštva za prihvatanje pismenih dokaza na osnovu pravila 92bis, 92ter, i 92quater, 29. maj 2007. godine. Pretresno veće III, koje je tada rešavalo po predmetu, je odobrilo Zahtev, Odluka po nekoliko zahteva da se izmene termini rada i Nalog nakon konferencije na osnovu pravila 65ter, 1. jun 2007. godine.

³ Zahtev tužilaštva za podnošenje replike i Replika na odgovore odbrane na Zahteve tužilaštva za prihvatanje pismenih dokaza na osnovu pravila 92bis, 16. jul 2007. godine (dalje u tekstu: Replika).

⁴ Obaveštenje tužilaštva o svedocima o bazi zločina koje tužilaštvo namerava da pozove da delimično svedoče *viva voce*, s poverljivim dodatkom A, delimično poverljivo, 18. jun 2007. godine.

⁵ Zahtev tužilaštva za prihvatanje pismenog svedočenja svedoka B-071 na osnovu pravila 92bis sa poverljivim i *ex parte* dodatkom, delimično poverljivo, 18. jun 2007. godine.

⁶ Podnesak tužilaštva sa izveštajem veštaka, profesora dr Davora Strinovića na osnovu pravila 94bis i Zahtev za prihvatanje transkripata na osnovu pravila 92bis(D), 18. jun 2007. godine.

⁷ Zahtev tužilaštva za povlačenje 17 nerešenih zahteva za prihvatanje dokaza u pismenom obliku na osnovu pravila 92bis i 92quater, poverljivo, 25. februar 2008. godine.

⁸ Odluka po Zahtevu tužilaštva za povlačenje 17 nerešenih Zahteva za prihvatanje dokaza u pismenom obliku na osnovu pravila 92bis i 92quater Pravilnika, 18. mart 2008. godine.

5. Dana 26. avgusta 2008. godine, tužilaštvo je podnelo zahtev da povuče i zameni pismenu izjavu svedoka Ahmetovića (jedan od svedoka na osnovu pravila 92bis).¹⁰ Stanišićeva odbrana je odgovorila 9. septembra 2008. godine.¹¹ Simatovićeva odbrana nije podnela odgovor. Tužilaštvo je zatim zatražilo odobrenje da podnese repliku i repliciralo je 16. septembra 2008. godine.¹²

6. Dana 5. maja 2009. godine, tužilaštvo je izmenilo metod svedočenja za još dva svedoka na osnovu pravila 92bis u delimično svedočenje *viva voce*.¹³

7. Dana 6. jula 2009. godine, Veće je odobrilo zahtev tužilaštva da pozove dodatnih 11 svedoka, od kojih su šestorica bili svedoci na osnovu pravila 92bis, koji su prethodno izostavljeni, a ovim su ponovo predviđeni da svedoče.¹⁴

8. Dana 13. oktobra 2009. godine, 24. novembra 2009. godine i 5. jula 2010. godine, tužilaštvo je Veću dostavilo ažuriranu informaciju o zaštitne mere za sve svedoke, predlažući da se neredigovano svedočenje svih svedoka na osnovu pravila 92bis koji su pod zaštitnim merama prihvati kao zapečaćeno, a da se sve javne verzije rediguju kako bi se zaštitio identitet svedoka.¹⁵

9. Dana 14. oktobra 2009. godine tužilaštvo je podnelo zahtev kojim je tražilo zaštitne mere za odabrane svedoke, uključujući dva svedoka na osnovu pravila 92bis

⁹ Odluka po Zahtevu tužilaštva za prihvatanje pismenih izjava i relevantnih dokaznih predmeta na osnovu pravila 92bis Pravilnika /dva svedoka), 18. mart 2008. godine.

¹⁰ Zahtev tužilaštva za zamenu dokaza svedoka Huseina Ahmetovića u pismenom obliku na osnovu pravila 92bis sa poverljivim dodacima A do C, delimično poverljivo, 26. avgust 2008. godine (dalje u tekstu: Zahtev *Ahmetović*).

¹¹ Odgovor odbrane na Zahtev tužilaštva za zamenu dokaza svedoka Huseina Ahmetovića u pismenom obliku na osnovu pravila 92bis, poverljivo, 9. septembar 2008. godine (dalje u tekstu: Stanišićev odgovor *Ahmetović*).

¹² Zahtev tužilaštva za odobrenje za podnošenje replike i replika na Odgovor odbrane na Zahtev tužilaštva za zamenu dokaza svedoka Huseina Ahmetovića u pismenom obliku na osnovu pravila 92bis, poverljivo, 16. septembar 2009. godine (dalje u tekstu: Replika *Ahmetović*).

¹³ Obaveštenje tužilaštva o izmeni metoda svedočenja (svedoci [C-1230 iC-1232]), poverljivo, 5. maj 2009. godine.

¹⁴ Pretres, 6. jul 2009. godine T.1824 (dalje u tekstu: Redosled svedoka). Svedoci o kojima se radi su C-1102, B-1626, C-1175, B-1638, C-1201, C-1211.

¹⁵ Ponovna procena zaštitnih mera od strane tužilaštva, sa Dodatkom, poverljivo i *ex parte*, 13. oktobar 2009. godine (dalje u tekstu: Ponovna procena), Podnesci tužilaštva o statusu zaštitnih mera, s Dodatkom, poverljivo, 24. novembar 2009. godine (dalje u tekstu: Druga ponovna procena); Ažuriranje statusa zaštitnih mera od strane tužilaštva, poverljivo, 5. jul 2010. godine (dalje u tekstu: Treća ponovna procena). V. Ponovna procena, par. 9, Druga ponovna procena, par. 6.

(dalje u tekstu: Zahtev za zaštitne mere).¹⁶ Odgovor Stanišićeve odbrane na Zahtev za zaštitne mere podnet je 25. novembra 2009. godine.¹⁷ Simatovićeva odbrana nije podnela odgovor.

10. Dana 13. novembra 2009. godine, tužilaštvo je podnelo ažurirani pregled dokaza ponuđenih na usvajanje za svakog od svedoka na osnovu pravila 92*bis* i 92*ter* (dalje u tekstu: Podnesak).¹⁸ Nijedan od timova odbrane nije podneo odgovor.

11. Dana 20. januara 2010. godine, tužilaštvo je zatražilo preklasifikaciju svedoka C-1089 kao svedoka na osnovu pravila 92*bis*, tražeći da se njegovo svedočenje prihvati na osnovu pravila 92*bis* ili, alternativno, na osnovu pravila 92*quater*.¹⁹

12. Najnoviji spisak svedoka tužilaštva podnet je 23. februara 2010. godine i naveo je 25 svedoka na osnovu pravila 92*bis*.²⁰

13. Dana 29. marta 2010. godine, a zbog smrti jednog svedoka, tužilaštvo je zatražilo preklasifikaciju Prvog zahteva u vezi sa svedokom Ahmetovićem, kojim se traži prihvatanje njegovog svedočenja na osnovu pravila 92*quater*.²¹

¹⁶ Zahtev tužilaštva za zaštitne mere s poverljivim i *ex parte* Dodatkom, poverljivo i delimično *ex parte*, 14. oktobar 2009. godine (svedoci na osnovu pravila 92*bis* o kojima se radi su svedoci C-1202 i C-1231).

¹⁷ Odgovor odbrane na Zahtev tužilaštva za zaštitne mere, poverljivo, 25. novembar 2009. godine (dalje u tekstu: Odgovor u vezi sa zaštitnim merama). Stanišićeva odbrana je 28. oktobra 2008. godine izjavila da ne može da na odgovarajući način odgovori na Zahtev za zaštitne mere jer on sadrži *ex parte* dodatak, Odgovor odbrane na Zahtev tužilaštva za zaštitne mere s poverljivim i *ex parte* dodatkom, poverljivo, 28. oktobar 2009. godine. Dana 11. novembra 2009. godine, Veće je naložilo da se ukine *ex parte* status dodatka, Nalog kojim se ukida *ex parte* status dodatka poverljivom Zahtevu tužilaštva za zaštitne mere, poverljivo, 11. novembar 2009. godine.

¹⁸ Podnesak tužilaštva o svedocima na osnovu pravila 92*bis* i 92*ter* s poverljivim Dodacima A i B, delimično poverljivo, 13. novembar 2009. godine; *Corrigendum* podneska tužilaštva o svedocima na osnovu pravila 92*bis* i 92*ter* s poverljivim Dodacima A i B., delimično poverljivo, 16. novembar 2009. godine (dalje u tekstu: *Corrigendum*).

¹⁹ Zahtev tužilaštva da se promeni metod svedočenja za svedoka C-1089, 20. januar 2010. godine. Ovo veće se prvobitno bavilo svedočenjem svedoka u prethodnoj odluci, "Odluka po Zahtevu tužilaštva za prihvatanje pismenih izjava i relevantnih dokaznih predmeta na osnovu pravila 92*bis* (dva svedoka), 18. mart 2008. godine.

²⁰ *Corrigendum* ažuriranog spiska svedoka tužilaštva, poverljivo, 23. februar 2010. godine (dalje u tekstu: Ažurirani spisak svedoka).

²¹ Zahtev tužilaštva za prihvatanje svedočenja svedoka Huseina Ahmetovića na osnovu pravila 92*quater*, javno s poverljivim dodatkom B, 29. mart 2010. godine (dalje u tekstu: Zahtev za preklasifikaciju).

14. Dana 6. septembra 2010. godine, zbog smrti jednog svedoka, tužilaštvo je zatražilo preklasifikaciju Prvog zahteva u vezi sa svedokom B-1775, kojim se traži prihvatanje njegovog svedočenja na osnovu pravila *92quater*.²²

II. ARGUMENTACIJA STRANA U POSTUPKU

A. Prvi zahtev

15. Tužilaštvo smatra da su dokazi za koje traži da budu prihvaćeni (dalje u tekstu: Dokazi ponuđeni na usvajanje) relevantni i ne odnose se na dela i ponašanje Jovice Stanišića i Franka simatovića (zajedno: optuženi). Tužilaštvo smatra da su delovi Dokaza ponuđenih na usvajanje kumulativni po svojoj prirodi, odnose se na relevantne istorijske, političke ili vojne činjenice vezane za pozadinu sukoba ili se odnose na uticaj zločina na žrtve.²³

16. Tužilaštvo tvrdi da Dokazi ponuđeni na usvajanje treba da budu prihvaćeni kako bi se skratila dužina suđenja, kao i da se žrtve poštede tereta i obaveze da ponovo putuju do Međunarodnog suda i svedoče o onome o čemu su već svedočili u prethodnim predmetima.²⁴ Tužilaštvo takođe ističe da su neki od dokaza ponuđenih na usvajanje prihvaćeni u prethodnim predmetima na osnovu pravila *92bis*.²⁵

B. Simatovićev odgovor

17. Simatovićeva odbrana smatra da se dokazi ne mogu prihvatiti na osnovu pravila *92bis* Pravilnika ukoliko se odnose na dela i ponašanje optuženog i da, shodno tome, nijedan dokaz se ne može prihvatiti na osnovu tog pravila ukoliko se odnosi na delo ljudi koji su bili podređeni optuženom ili koji su bili učesnici istog navodnog udruženog zločinačkog poduhvata (dalje u tekstu: UZP).²⁶ Simatovićeva odbrana alternativno tvrdi da takvi dokazi moraju biti podvrgnuti unakrsnom ispitivanju.²⁷ Simatovićeva odbrana

²² Zahtev tužilaštva za prihvatanje svedočenja svedoka JF-070 na osnovu pravila *92quater*, javno s poverljivim dodacima A i B, 6. septembar 2010. godine.

²³ Prvi zahtev, par. 10-11.

²⁴ Prvi zahtev, par. 12.

²⁵ Prvi zahtev, par. 13.

²⁶ Simatovićev odgovor, par. 5.

²⁷ Simatovićev odgovor, par. 12.

tvrdi da je unakrsno ispitivanje suštinsko za Simatovićevo pravo na pravično suđenje u svetlu kako njegovog prava na osnovu Statuta da se suoči sa svedocima tako i činjenice da se dokazi za koje tužilaštvo traži da se prihvate odnose na kritična i otvorena pitanja između strana u postupku.²⁸

C. Stanišićev odgovor

18. Stanišićeva odbrana traži odobrenje da u Odgovoru prekorači ograničenje broja reči.²⁹

19. U Stanišićevom odgovoru se tvrdi da Prvi zahtev treba da bude odbačen u svetlu prava optuženog Stanišića na pravično suđenje i, konkretnije, njegovog prava da unakrsno ispita svedoke.³⁰ Alternativno, Stanišićeva odbrana traži da svedoci budu obavezni da se pojave radi unakrsnog ispitivanja.³¹ Potkrepljujući ovaj zahtev, Stanišićeva odbrana tvrdi da bi trebalo da ima mogućnost da unakrsno ispita svedoke kada njihovo svedočenje predstavlja dokazivanje nekog od ključnih elemenata teze tužilaštva; kada je značajni deo svedočenja iz treće ruke; ili kada se unakrsno ispitivanje svedoka u drugim postupcima ne bavi adekvatno pitanjima koja su relevantna za tekući postupak.³²

20. Stanišićeva odbrana tvrdi da su dela ili ponašanje suučesnika navodnog UZP, kao i organizacija, kretanje i dela specijalnih jedinica koja se pripisuju Službi državne bezbednosti (dalje u tekstu: DB) ključna pitanja teze tužilaštva; dokazi koji se odnose na ta pitanja nisu samo dokazi vezani za bazu zločina i treba da budu podložni unakrsnom ispitivanju.³³ Stanišićeva odbrana takođe naznačava konkretne svedoke koje traži da unakrsno ispita po toj osnovi.³⁴

²⁸ Simatovićev odgovor, par. 13-14.

²⁹ Stanišićev odgovor, par. 7.

³⁰ Stanišićev odgovor, par. 8-9.

³¹ Stanišićev odgovor, par. 14.

³² Stanišićev odgovor, par. 15-16.

³³ Stanišićev odgovor, par. 15-16, 19.

³⁴ Stanišićev odgovor, par. 17. Među svedocima na osnovu pravila 92*bis* kojima se konkretno protivi Stanišićeva odbrana su: C-1211, B-1626, C-1175, C-1102, C1141, B-1108, B-1459, B-1778, B-1115, JF-003, C-1129, C-1162, C-1194, C-1215, B-1049, B-1047, MM-043, C-1091, C-1166, B-1517, B-1237 i B-1769. Drugi svedoci na osnovu pravila 92*bis* kojima se konkretno protivila Stanišićeva odbrana su

21. Stanišićeva odbrana se poziva na Žalbeno veće u predmetu *Tužilac protiv Radoslava Brđanina* koje je zaključilo da učesnici "prve kategorije" UZP-a mogu biti proglašeni odgovornim za dela čiji počiniooci nisu učesnici UZP.³⁵ Stoga, Stanišićeva odbrana tvrdi da u svetlu ove sudske prakse, dokazi koji se odnose na dela i ponašanje neposrednih izvršilaca su ključni za tezu tužilaštva.³⁶

22. Stanišićeva odbrana dalje tvrdi da dokumenti povezani sa pismenim izjavama i transkriptima ne bi trebalo da se prihvate na osnovu pravila *92bis*.³⁷ Stanišićeva odbrana se protivi prihvatanju određenih dokumenata tvrdeći da oni nisu podneti putem relevantnih svedoka,³⁸ dok se drugi odnose na svedoke koji nikada nisu svedočili pred Međunarodnim sudom.³⁹

23. Konačno, Stanišićeva odbrana se protivi prihvatanju povezanih dokumenata koji nisu bili uključeni u spisak tužilaštva na osnovu pravila *65ter*.⁴⁰ Stanišićeva odbrana smatra da nije na odgovarajući način i pravovremeno obavestena o nameri tužilaštva da traži da se ta dokumenta uvrste u spis.⁴¹

D. Replika

24. Tužilaštvo odbacuje način na koji odbrana shvata karakteristike termina "dela i ponašanje optuženih".⁴² Prema tužilaštvu, materijal na osnovu pravila *92bis* koji se odnosi na dela i ponašanje drugih se može prihvatiti, čak iako se on kasnije može koristiti radi utvrđivanja stanja svesti nekog optuženog.⁴³ Tužilaštvo tvrdi da nijedan od iskaza koji se dovode u pitanje u odgovorima odbrane, uključujući svedočenja koja se odnose na organizaciju, kretanje i dela specijalnih jedinica drugde koja se pripisuju DB-u, nije

naknadno uklonjeni sa Ažuriranog spiska svedoka tužilaštva ili se više ne navode kao svedoci na osnovu pravila *92bis*.

³⁵ Stanišićev odgovor, par. 18; v. takođe *Tužilac protiv Brđanina*, predmet br. IT-99-36-A, Presuda, 3. april 2007. godine, par- 410-414.

³⁶ Stanišićev odgovor, par. 18.

³⁷ Stanišićev odgovor, par. 27-37. v. takođe argumentaciju iz Simatovićeovog odgovora, par. 14.

³⁸ Stanišićev odgovor, par. 31-32.

³⁹ Stanišićev odgovor, par. 33.

⁴⁰ Stanišićev odgovor, par. 36.

⁴¹ *Ibid.*

⁴² Replika, par. 6.

⁴³ Replika, par. 7.

toliko blizak delima i postupanju optuženih da bi zahtevao odbijanje da se uvrste u spis.⁴⁴ Tužilaštvo tvrdi da će osporavana svedočenja biti povezana s optuženima putem drugih svedoka koji će biti pozvani da svedoče *viva voce* ili kao delimični svedoci na osnovu pravila 92*bis*/92*ter*.⁴⁵

E. Zahtev u vezi s Ahmetovićem, Odgovor, replika i Zahtev za preklasifikaciju

25. Pretresno veće je obradilo prihvatanje svedočenja svedoka Ahmetovića na osnovu pravila 92*quater* usmenom odlukom Veća od 1. juna 2010. godine.⁴⁶

F. Zahtev za zaštitne mere i odgovor

26. Relevantnost za ovu Odluku takođe imaju zahtevi tužilaštva za zaštitne mere za svedoke C-1202 i C-1231.⁴⁷ Tužilaštvo tvrdi da bi svedok C-1202 bez takvih mera doživeo psihološki stres "ukoliko bi se njegovo ime pominjalo u sudnici" i poziva se na lekarski izveštaj od 25. aprila 2006. godine, koji opisuje borbu svedoka sa post-traumatskim stresom (dalje u tekstu: PTS).⁴⁸ Svedok C-1231 živi blizu bivše Srpske Krajine i viđa bivše pripadnike Srpske vojske Krajine (dalje u tekstu: SVK) svakoga dana.⁴⁹ Tužilaštvo tvrdi da te činjenice ukazuju na to da su svedoci u neposrednoj opasnosti.⁵⁰ Shodno tome, tužilaštvo traži da se iz svih javno prihvaćenih izjava rediguju imena i podaci koji svedoke identifikuju i da se na njih upućuje samo pseudonimom u svim javnim podnescima.⁵¹

27. Stanišićeva odbrana tvrdi da treba odbiti zaštitne mere za ova dva svedoka pošto objektivna osnova za njihova strahovanja nije potkrepljena.⁵² Stanišićeva odbrana dalje tvrdi da su strahovi svedoka C-1202 potkrepljeni lekarskim izveštajem koji nije

⁴⁴ Replika, par. 8.

⁴⁵ *Ibid.*

⁴⁶ T. 5585-5589.

⁴⁷ Zahtev za zaštitne mere, par. 1.

⁴⁸ Zahtev za zaštitne mere, par. 6; Dodatak A.

⁴⁹ Zahtev za zaštitne mere, par. 8; Dodatak A.

⁵⁰ *Ibid.*

⁵¹ Zahtev za zaštitne mere, par. 14.

⁵² Odgovor u vezi sa zaštitnim merama, par. 12.

obelodanjen odbrani, a da strah svedoka C-1231 da će se Srbi vratiti u kraj u kome svedok živi nije dovoljna osnova za odobravanje zaštitnih mera.⁵³

G. Podnesak i Corrigendum

28. Svojim Podneskom, pored traženja razmatranja ažuriranih iskaza koji se podnose na prihvatanje za svakog od svedoka na osnovu pravila *92bis* u Dodatku *Corrigenduma*, tužilaštvo traži promenu metoda svedočenja za svedoka B-1237 iz *92bis* u *92ter* i svedoka B-1115 iz *92ter* u *92bis*.⁵⁴ Tužilaštvo takođe traži da se dodele brojevi na osnovu pravila *65ter* svim predloženim delovima dokaza na osnovu pravila *92bis* u Dodatku *Corrigenduma* koji nisu imali brojeve dodeljene na osnovu pravila *65ter*.⁵⁵

III. MERODAVNO PRAVO

29. Kao što Pravilnik i sudska praksa ukazuju, utvrđivanje da li da se prihvate dokazi na osnovu pravila *92bis* Pravilnika uključuje šestodelnu analizu. Prvo, kao i sa svim dokazima, materijal na osnovu pravila *92bis* mora da bude relevantan i da ima dokaznu vrednost. Drugo, Veće se mora uveriti da se pismena izjava ili transkript ne odnose na dela i ponašanje optuženog. Treće, Veće mora proceniti sadržaj izjave ili transkripta na osnovu diskrecionih faktora navedenih u pravilu *92bis(A)*. Četvrto, pismena izjava mora biti u skladu sa formalnim zahtevima navedenim u pravilu *92bis(B)*. Peto, čak iako su ispunjeni svi zahtevi za prihvatanje na osnovu pravila *92bis*, Veće može da odluči na osnovu svog diskrecionog prava da obaveže davaoca izjave da se pojavi radi unakrsnog ispitivanja. Šesto, jednom kada se utvrdi da su pismene izjave i transkripti prihvatljivi, Veće mora da odluči da li da prihvati povezane dokazne predmete, ako ih ima.

⁵³ Odgovor u vezi sa zaštitnim merama, par. 5-6.

⁵⁴ Podnesak, par. 13.

⁵⁵ Podnesak, par. 17. Taj zahtev je odobren "Odlukom po jedanaestom, dvanaestom i trinaestom zahtevu tužilaštva za odobrenje da izmeni svoj spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila *65ter*", 10. februar 2010. godine, par. 43-44.

A. Relevantnost i dokazna vrednost

30. Opšta prihvatljivost dokaza određena je pravilom 89 Pravilnika. Može se prihvatiti bilo koji relevantan dokaz koji ima dokaznu vrednost, mada se on može izuzeti ako potreba da se osigura pravično suđenje uveliko nadmašuje njegovu dokaznu vrednost.⁵⁶

B. Dela i ponašanje optuženog

31. Pravilo 92bis(A) Pravilnika omogućava da se pismeni materijali uvrste u spis kad se njima dokazuje nešto drugo a ne dela i ponašanje optuženog za koje se on tereti u optužnici. Termin "dela i ponašanje optuženog" treba uzeti u redovnom značenju: vezano za postupke i vladanje optuženog.⁵⁷ Kao što je to iznelo Pretresno veće u predmetu *Milošević*, značenje fraze "dela i ponašanje optuženog" ne bi smelo da se širi maštovitim tumačenjem".⁵⁸ Tamo gde tužilaštvo optuženom stavlja na teret postojanje UZP, pravilo 92bis(A) Pravilnika takođe isključuje svaku pismenu izjavu na koju se poziva radi utvrđivanja da je optuženi učestvovao u UZP ili da je sa osobom koja je neposredno izvršila zločine za koje se on tereti delio nužnu nameru za te zločine.⁵⁹

32. Žalbeno veće je u predmetu *Galić* napravilo razliku između (a) dela i ponašanja drugih osoba koje su izvršile zločin za koji se optuženi u optužnici tereti individualnom odgovornošću i (b) dela i ponašanja optuženog za koja se on tereti u optužnici, a koja ga čine odgovornim.⁶⁰ Žalbeno veće je takođe utvrdilo da pravilo 92bis(A) isključuje iz procedure koja je njime propisana samo one pismene izjave kojima se dokazuju potonja dela i ponašanje.⁶¹

⁵⁶ Pravilo 89(C) i (D) Pravilnika.

⁵⁷ *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-AR73.2, "Odluka po Interlokutornoj žalbi u vezi s pravilom 92bis(C)", 7. jun 2002. godine (dalje u tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Galić*), par. 9-12; *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, "Odluka po Zahtevu optužbe za prihvatanje pismenih izjava u skladu s pravilom 92bis", 21. mart 2002. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 22.

⁵⁸ Odluka u predmetu *Milošević*, par. 22.

⁵⁹ Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 10.

⁶⁰ Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 9.

⁶¹ *Ibid.*

C. Diskrecioni faktori

33. Veće ima diskreciono pravo da prihvati dokaze na osnovu pravila 92bis. Pravilo 92bis(A)(i) uvodi listu nekih ali ne svih faktora koje Veće može uzeti u obzir prilikom donošenja odluke za ili protiv prihvatanja transkripta ili pismene izjave. Faktori u korist prihvatanja uključuju situacije gde dokazi o kojima se radi imaju kumulativni karakter; govore o relevantnom istorijskom, političkom ili vojnom kontekstu; sadrže opštu ili statističku analizu nacionalne strukture stanovništva; govore o uticaju zločina na žrtve; govore o karakteru optuženog; ili govore o faktorima koje treba uzeti u obzir prilikom odmeravanja kazne.⁶² Faktori koji idu protiv prihvatanja uključuju situacije kada opšti interes nalaže da se svedočenje iznese usmeno; strana koja se protivi može pokazati da je to svedočenje zbog svog karaktera i izvora nepouzđano ili da je šteta koju ono može proizvesti veća od njegove dokazne vrednosti; ili gde postoje drugi faktori zbog kojih je primereno da svedok prisustvuje radi unakrsnog ispitivanja.⁶³

D. Formalni zahtevi

34. U slučaju da se traži prihvatanje pismene izjave na osnovu pravila 92bis Pravilnika, pismena izjava mora ispoštovati odredbe pravila 92bis(B). Pismena izjava u skladu s ovim pravilom biće prihvatljiva ako joj je priložena deklaracija osobe koja daje pismenu izjavu, u kojoj stoji da je sadržaj izjave istinit i tačan po njenom najboljem znanju i verovanju.⁶⁴ Izjavu mora posvedočiti i valjano overiti odgovarajuća osoba, bilo osoba ovlašćena da overi takvu deklaraciju u skladu sa zakonima i propisanim postupkom države; ili predsedavajući službenik koga je sekretar Međunarodnog suda imenovao u tu svrhu.⁶⁵

E. Pristupanje radi unakrsnog ispitivanja

35. Na osnovu pravila 92bis(C), Pretresno veće može odlučiti da zatraži da svedok koji je dao pismenu izjavu ili čije je svedočenje zabeleženo u transkriptu pristupi radi

⁶² Pravilo 92bis(A)(i) Pravilnika.

⁶³ Pravilo 92bis(A)(ii) Pravilnika.

⁶⁴ Pravilo 92bis(B) Pravilnika.

⁶⁵ Pravilo 92bis(B)(i) Pravilnika. Pravilo 92bis(B)(ii) navodi neke obaveze u vezi sa sadržajem pismenih deklaracija.

unakrsnog ispitivanja.⁶⁶ Kada je utvrđeno da svedok mora pristupiti radi unakrsnog ispitivanja, prihvatanje bilo kakvih prethodnih izjava ili svedočenja regulisano je pravilom 92ter. Sudska praksa je uzela u obzir nekoliko faktora prilikom donošenja ovakve odredbe. Prvo, od svedoka se može tražiti da pristupi radi unakrsnog ispitivanja ukoliko dela i postupanje osoba opisanih u svedočenju dostignu određeni stepen bliske povezanosti s optuženim.⁶⁷ Drugo, Pretresna veća su uzimala u obzir prirodu svedočenja u kontekstu predmeta protiv optuženog, u naznačila su da će unakrsno ispitivanje biti potrebno tamo gde se svedočenje odnosi na "aktuelan i važan problem među stranama",⁶⁸ "jedan od ključnih elemenata teze optužbe"⁶⁹ ili je od "ključnog značaja" za tezu tužilaštva.⁷⁰ Da li su pitanja izneta u dokazima ponuđenim na usvajanje otvorena i važna, čime se nalaže potreba unakrsnog ispitivanja, podrazumeva njihovo razmatranje u kontekstu specifičnih okolnosti predmeta. Pri tom razmatranju, važno je proceniti da li je optuženi ova svedočenja doveo u pitanje i energično izneo suprotnu argumentaciju.⁷¹ Različita veća su uzela u obzir druge faktore, uključujući kumulativnu prirodu dokaza,⁷² kao i to da li su unakrsnim ispitivanjem u ranijem postupku adekvatno obrađena pitanja relevantna za odbranu u ovom postupku.⁷³

F. Povezani dokazni predmeti

36. Čvrsto je utemeljeno u sudskoj praksi Međunarodnog suda da propratni dokazni predmeti pismenim izjavama ili transkriptima mogu da se prihvate zajedno sa izjavama i transkriptima tamo gde predstavljaju neodvojivi i važan deo dokaza.⁷⁴ Međutim, svaki

⁶⁶ V. Pravilo 92bis(C) i 92ter Pravilnika.

⁶⁷ *Galić* pokazuje kako tu frazu treba tumačiti doslovno, i navodi kao primer da se o bliskoj povezanosti radi kada se dela i ponašanja drugih izvrše u prisustvu optuženog. V. Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 13.

⁶⁸ *Tužilac protiv Milana Martića*, predmet br. IT-95-11-T, "Odluka po Zahtevima tužilaštva za prihvatanje pismenih dokaza u skladu s pravilom 92bis Pravilnika", 16. januar 2006. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Martić*), par. 15; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 24-25.

⁶⁹ *Tužilac protiv Duška Sikirice*, predmet br. IT-95-8-T, "Odluka po Molbi optužbe da se transkripti uvrste u dokaze u skladu sa pravilom 92bis", 23. maj 2001. godine, par. 4.

⁷⁰ Odluka u predmetu *Martić*, par. 14.

⁷¹ Odluka u predmetu *Milošević*, par. 24.

⁷² Odluka u predmetu *Milošević*, par. 23.

⁷³ Odluka u predmetu *Martić*, par. 15.

⁷⁴ Stoga, Veće odbacuje argumentaciju Stanišićeve odbrane da se pravilo 92bis ne odnosi na prihvatanje pripadajućih dokaznih predmeta. V. *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-T, "Odluka o prihvatanju pismenih izjava, transkripata i relevantnih dokaznih predmeta na osnovu pravila 92ter", 22. februar 2007. godine, str. 3; *Tužilac protiv Mladena Naletilića i Vinka Martinovića*, predmet br.

dokument na koji se upućuje u pismenoj izjavi ili transkriptu svjedočenja svedoka ne može automatski da bude "neodvojivi i važan" deo svjedočenja tog svedoka. Dokument potpada u tu kategoriju ukoliko je svedok razmatrao taj dokument i ukoliko bi bez njega pismena izjava postala nerazumljiva ili bi izgubila dokaznu vrednost.⁷⁵

G. Zaštitne mere

37. Član 20(1) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) predviđa da Pretresno veće garantuje puno poštovanje prava optuženog i dužnu brigu o zaštiti žrtava i svedoka, dok član 21 (2) garantuje pravo na pravično i javno suđenje, uz ograde predviđene članom 22 Statuta u vezi sa zaštitom žrtava i svedoka. Pravilo 75(F) predviđa da "kad su u nekom postupku pred Međunarodnim sudom (dalje u tekstu: prvi postupak) za neku žrtvu ili svedoka određene zaštitne mere, te zaštitne mere: (i) ostaju na snazi, *mutatis mutandis*, u svakom drugom postupku pred Međunarodnim sudom (dalje u tekstu: drugi postupak) ili u nekoj drugoj jurisdikciji dok god ne budu ukinute, izmenjene ili pojačane u skladu s procedurom predviđenom ovim pravilom".⁷⁶

38. Pravilo 75(A) Pravilnika omogućava Pretresnom veću da "nalogom odredi [...] odgovarajuće mere za očuvanje privatnosti i zaštitu žrtava i svedoka, pod uslovom da one nisu u suprotnosti s pravima optuženog".⁷⁷ Strana koja podnosi takav zahtev mora da

IT-98-34-PT, "Odluka po najavi tužioca o namjeri da se ponude transkripti u skladu s pravilom 92bis(D), 9. jul 2001. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Naletilić*), par. 8; *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, "Odluka po Zahtjevu tužilaštva da se u spis uvrsti svjedočenje na osnovu pravila 92bis Pravilnika", 28. septembar 2006. godine, par. 24.

⁷⁵ Odluka po Zahtjevu tužilaštva da se u spis uvrste pismeni dokazi svedoka Slobodana Lazarevića na osnovu pravila 92ter s poverljivim dodatkom", 16. maj 2008. godine, par. 19; *Tužilac protiv Milana Lukića i Sredoja Lukića*, predmet br. IT-98-32/1-T, "Odluka po povjerljivom Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje ranijeg svjedočenja s dokaznim predmetima s tim u vezi i pismenim izjavama svjedoka na osnovu pravila 92ter", 9. jul 2008. godine, par. 15; *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, "Odluka po povjerljivom Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje pismenih iskaza umjesto usmenog svjedočenja na osnovu pravila 92bis", 12. septembar 2007. godine, par. 23; *Tužilac protiv Paška Ljubičića*, predmet br. IT-00-41-PT, "Odluka po Zahtjevu optužbe za uvrštavanje u spis transkripata na osnovu pravila 92bis Pravilnika", 23. januara 2004. godine, str. 5; Odluka u predmetu *Naletilić*, par. 8.

⁷⁶ Pravilo 75(F).

⁷⁷ Pravilo 75(A).

dokaže objektivno zasnovani rizik po bezbednost ili dobrobit svedoka ili porodicu svedoka.⁷⁸

IV. DISKUSIJA⁷⁹

39. Od kada je podnet Prvi zahtev, tužilaštvo je povuklo nekoliko svedoka na osnovu pravila 92bis.⁸⁰ Neki drugi svedoci na osnovu pravila 92bis su na Ažuriranom spisku preklasifikovani kao svedoci na osnovu pravila 92ter/ili *viva voce*.⁸¹

40. Dokazi ponuđeni na usvajanje preostalih predloženih svedoka na osnovu pravila 92bis analiziraće se u šestodelnoj analizi koja je prethodno obrazložena.

A. Relevantnost i dokazna vrednost

41. Dokazi ponuđeni na usvajanje su relevantni i imaju dokaznu vrednost za različite delove Optužnice. Ona uključuju svedoke o bazi zločina koji opisuju okolnosti zločina koje su videli u Dubici (svedok C-1211),⁸² Doboju (svedok B-1115),⁸³ Bosanskom Šamcu (svedoci B-1626 i B-1638),⁸⁴ Erdutu (svedoci JF-003 C-1162, C-1194, C-1175 i C-1089),⁸⁵ Saborsko-Poljanaku (svedoci C-1247, C-1231 i C-1234),⁸⁶ Sanskom Mostu (svedoci B-1049 i B-1047),⁸⁷ Škabrnji (svedoci MM-043, C-1123, C-1202, C-1102 i C-1201),⁸⁸ Trnovu (svedoci JF-065, PW-125 i JF-071)⁸⁹ i Zvorniku (svedoci B-1517 i B-

⁷⁸ V. e.g. Razlozi za odluku kojom se odobravaju zaštitne mere za svedoka JF-015, 25. maj 2010. godine, T.5283-5284.

⁷⁹ Svi svedoci u ovom nacrtu (izuzev svedoka JF-065 i JF-071 kojima prethodno nisu bili dodeljeni pseudonimi) se navode pod starim pseudonimima radi lakše reference. Međutim, ukoliko neko od njih bude pozvan radi unakrsnog ispitivanja i shodno tome pristupi Sudu, strane u postupku bi trebalo da koriste njihove nove prethodno dodeljene pseudonime.

⁸⁰ V. npr. Podnesak tužilaštva Izmenjenog i dopunjenog objedinjenog spiska svedoka i Zahtev za odobrenje da se u okviru dodeljenog vremena uvedu dodatni svedoci, 5. jun 2009. godine

⁸¹ V. Ažurirani spisak svedoka.

⁸² Treća izmenjena optužnica, 10. jul 2008. godine (dalje u tekstu: Optužnica), par. 27.

⁸³ Optužnica par. 48-51.

⁸⁴ Optužnica, par. 46-50.

⁸⁵ Optužnica, par. 33-40.

⁸⁶ Optužnica, par. 24-28.

⁸⁷ Optužnica, par. 52-54.

⁸⁸ Optužnica, par. 29-32.

⁸⁹ Optužnica, par. 55-59.

1769).⁹⁰ Nema ničega što bi suštinski išlo na štetu u Dokazima ponuđenim na usvajanje što bi opravdalo njihovo isključivanje kako bi se obezbedila potreba za pravičnim suđenjem.

B. Dela i ponašanje optuženog

42. Svi Dokazi ponuđeni na usvajanje opisuju dela i ponašanje drugih a ne optuženih. Oba tima odbrane tvrde da Dokazi ponuđeni na usvajanje imaju za cilj dokazivanje dela i ponašanja optuženih jer su oni optuženi na osnovu teorije o UZP. Ta argumentacija daje terminu "dela i ponašanje" pravni sadržaj koji nije u skladu sa interpretacijom tog termina koju je dalo Žalbena veće u predmetu *Galić*.

43. Veće nije ubedeno ni argumentacijom Stanišićeve odbrane zasnovanom na Presudi u predmetu *Brđanin*. Analiza UZP u predmetu *Brđanin* nije se odnosila ni na pravilo 92bis, ni na analizu dela i postupanja optuženih na osnovu pravila 92bis. *Brđanin* ne dovodi u pitanje niti na drugi način menja koncept dela i postupanja optuženog iz predmeta *Galić*. Veće smatra da nijedan od Dokaza ponuđenih na usvajanje ne uključuje dela i postupanje optuženih.

C. Diskrecioni faktori

44. Svi Dokazi ponuđeni na usvajanje su *prima facie* kumulativni uz usmeno svedočenje koje je dato ili koje se očekuje od strane barem još jednog svedoka tokom izvođenja dokaza tužilaštva. Nije prisutan nijedan od faktora protiv prihvatanja predloženih svedočenja: nema pretežnog javnog interesa za odbijanje njihovog prihvatanja, nije dokazano da su Dokazi ponuđeni na usvajanje nepouzdati po svojoj prirodi ili izvoru, a štetni efekat Dokaza ponuđenih na usvajanje ne preteže nad njihovom dokaznom vrednošću.

⁹⁰ Optužnica, par. 60-61.

45. Veće smatra da diskrecioni faktori idu u prilog prihvatanju Dokaza ponuđenih na usvajanje.

D. Formalni zahtevi

46. Pismene izjave sedmoro svedoka na osnovu pravila *92bis* – svedoka B-1049, JF-003, MM-043, B-1638, PE-125, B-1626 i JF-065 – ponuđeni su bez službene deklaracije i overe predsedavajućeg službenika ili drugog odgovarajućeg službenog lica koji ispunjava odredbe pravila *92bis(B)*.⁹¹ Veće će odložiti donošenje odluke o prihvatljivosti tih svedočenja dok se ne dobiju takve deklaracije i potvrde.

47. Nekompletni setovi prevedenih uverenja i službenih deklaracija ponuđeni su za 14 svedoka na osnovu pravila *92bis*: radi se o svedocima C-1089, C-1211, C-1175, C-1247, C-1123, C-1162, B-1769, C-1194, C-1202, C-1231, C-1234, C-1102, C-1201, JF-071. Konkretno, za ove svedoke⁹² dostavljene su samo verzije na engleskom jeziku službenih deklaracija i b/h/s verzije potvrda.

48. Dokazi ponuđeni na usvajanje za svedoka B-1115 ispunjavaju formalne odredbe pravila *92bis(B)* Pravilnika.

E. Pristupanje radi unakrsnog ispitivanja

49. Oba odgovora odbrane ukazuju na to da se svi Dokazi ponuđeni na usvajanje odnose na otvorena i važna pitanja jer ti zločini predstavljaju osnovu teorije UZP iz Optužnice. Široka interpretacija "otvorenog i važnog pitanja" koju daje odbrana vodi na zaključak da bi svaki dokaz koji se odnosi na navodni zločin koji je u osnovi teorije UZP zahtevao unakrsno ispitivanje. Stav za koji odbrana traži da ga Pretresno veće usvoji bi funkcionalno isključio mogućnost da se pismena izjava može uvrstiti u spis a da autor ne bude izložen unakrsnom ispitivanju; međutim, to je upravo mogućnost koju predviđa pravilo *92bis*, podložno diskrecionom pravu Pretresnog veća.

⁹¹ Materijali svedoka B-1517 i B-1047 u *Corrigendumu* Dodatka takođe nemaju službene deklaracije, ali su ti nedostaci bespredmetni nakon zaključka koji sledi da će se njihove izjave proceniti na osnovu pravila *92ter*.

⁹² Za svedoka C-1201 podneta je samo verzija na engleskom jeziku potvrde na osnovu pravila *92bis*.

50. U svrhu ove odredbe pravila 92bis, Veće je mišljenja da, kao opšte pravilo, dokazi o počinjenim zločinima ne treba da se kao takvi smatraju dovoljno "neodvojivim i važnim" u ovom predmetu da bi se odbrani dalo pravo da unakrsno ispita svedoke na osnovu pravila 92bis koji svedoče o tome da je došlo do tih zločina.

51. Analizirajući da li dela i ponašanje osoba opisanih u svedočenju dostižu takav stepen bliske povezanosti s optuženima da bi zahtevali unakrsno ispitivanje, Veće napominje da dva predložena svedoka na osnovu pravila 92bis – svedok C-1175 i svedok B-1517 – identifikuju agente DB-a kao lica prisutna tokom dejstava pripadnika paravojnih formacija opisanih u Dokazima ponuđenim na usvajanje.⁹³ Uzimajući u obzir da se navodi da su optuženi imali rukovodeće položaje u DB-u,⁹⁴ ova svedočenja se odnose na dela i ponašanje lica koja su dovoljno blisko povezana sa optuženima da bi se zahtevalo unakrsno ispitivanje. Upućivanja na DB u izjavama svedoka C-1175 su uzgredna u vezi sa celokupnim svedočenjem svedoka i mogu se načiniti razumne redakcije.⁹⁵ Ukoliko to želi, tužilaštvo može da podnese integralne dokaze dobijene od ovog svedoka ukoliko svedok bude dostupan za unakrsno ispitivanje. S druge strane, Veće smatra da su interakcije svedoka B-1517 sa agentima DB toliko ključne za njegovo celokupno svedočenje da bi redakcije bile nepraktične.

52. U vezi sa svedokom B-1047, Veće napominje da se njegovo svedočenje, između ostalog, odnosi kako na crne tako i crvene beretke koje su nosili arkanovci. Kako bi se razjasnili aspekti vezani za uniforme i pripadništvo u Crvenim beretkama, nešto o čemu su svedočili drugi svedoci⁹⁶ ali na šta se po mišljenju Veća treba obratiti dodatna pažnja, uprkos činjenici da se to možda ne smatra otvorenim i važnim pitanjem u ovom predmetu, ili dovoljno blisko povezano sa optuženima, Veće odlučuje da iskoristi svoje diskreciono pravo i obaveže svedoka B-1047 da pristupi radi unakrsnog ispitivanja.

⁹³ V. Predložena svedočenja svedoka C-1175 i B-1517.

⁹⁴ Veće napominje da su se strane u postupku saglasile da je optuženi Stanišić imao rukovodeće položaje u okviru DB-a u vreme relevantno za Optužnicu i da je optuženi Simatović radio u DB-u u različitim ulogama u periodu između 1978. i 2001. godine, v. Podnesak tužilaštva o usaglašenim činjenicama, 15. jun 2007. godine (delimično poverljivo).

⁹⁵ V. 0203-4644 (4. od poslednje rečenice u 4. paragrafu u vezi sa pripadnikom DB-a); 0302-8268 (isto); T.25464, redovi 13-15 (rečenica koja upućuje na istog čoveka koji je u pismenoj izjavi identifikovan kao pripadnik DB-a).

⁹⁶ V. npr. T.2314, 2585, 3626-3627.

53. Konačno, Veće napominje da su, kao što je prethodno objašnjeno, Dokazi ponuđeni na usvajanje *prima facie* kumulativni sa svedočenjima drugih svedoka u ovom predmetu. Odbrana ističe da neki od Dokaza ponuđenih na usvajanje nikada nisu bili podvrgnuti unakrsnom ispitivanju. Međutim, Veće napominje da pravilo 92bis Pravilnika ne zahteva unakrsno ispitivanje pre nego što se dokazi uvrste u spis.

54. Shodno tome, koristeći svoje diskreciono pravo, Pretresno veće smatra da priroda svedočenja ne zahteva pozivanje svedoka na osnovu pravila 92bis radi unakrsnog ispitivanja, uz izuzetak svedoka B-1517 i B-1047.

F. Povezani dokazni predmeti

55. Veće uzima u obzir rukom napisane napomene priložene pismenoj izjavi svedoka B-1638 (ERN 0025-8364-00245-8372). Veće je steklo utisak da se radi o komentarima koje su uneli učesnici u razgovoru. Mada se svedok poziva na imena koja se spominju u rukom napisanim komentarima, u izjavi se ne poziva na same komentare. Veće stoga smatra da rukom ispisani komentari nisu prihvatljivi.

56. Nekoliko povezanih dokaznih predmeta podneti su dva puta posredstvom dva različita svedoka: dokazni predmeti sa brojevima 2812 i 2813 na osnovu pravila 65ter posredstvom svedoka MM-043 i C-1201; brojevi 1667 i 1657 na osnovu pravila 65ter posredstvom svedoka JF-003 i C-1162; ERN broj 0363-9711-0363-9711 posredstvom svedoka PW-125 i JF-071; broj 1936 na osnovu pravila 65ter posredstvom svedoka C-1102 i C-1201; brojevi 20, 3536 i 4699 na osnovu pravila 65ter posredstvom svedoka B-1638 i B-1626. Kako se ne bi preopteretio spis, Veće će ove dokaze uzeti u obzir samo jednom. Štaviše, u potkrepljujućim dokazima spominju se samo određene stranice dokumenta broj 1936 na osnovu pravila 65ter, te će Veće stoga uzeti u obzir samo sledeće stranice – ERN broj: 0336-6267-0336-6267; 0336-6294-0336-6294.

57. Pored toga, za svedoka C-1202 postoji samo verzija njegove pojašnjavajuće dodatne izjave na engleskom jeziku (ERN 0295-5079-0295-5079) ponuđene bez odgovarajuće verzije na b/h/s. Od tužilaštva se traži da Veću dostavi verziju na b/h/s.

58. Za svedoka C-1194 ponuđena je samo neredigovana verzija izjave na engleskom, ali redigovana verzija na b/h/s. Veće traži da tužilaštvo dostavi neredigovanu verziju na b/h/s.

59. Broj 2829 na osnovu pravila 65ter podnet je posredstvom svedoka B-1115 sa netačnim prevodom na engleski. Od tužilaštva se traži da Veću dostavi valjani prevod.

60. Što se tiče argumenata strana, odbrana smatra da dokazni predmeti nisu podneti putem relevantnih svedoka u prethodnim postupcima i da neki od svedoka nikada nisu svedočili pred Međunarodnim sudom. Veće ima u vidu da neki od tih kriterijuma nisu obavezni na osnovu sudske prakse i podseća da povezani dokazni predmeti mogu biti prihvaćeni kad god formiraju "nerazdvojni i neophodni" deo Dokaza ponuđenih na usvajanje.

61. Veće smatra da preostali dokazni predmeti formiraju "nerazdvojni i neophodni" deo Dokaza ponuđenih na usvajanje i da su stoga prihvatljivi na osnovu pravila 92bis.

G. Zaštitne mere

62. Što se tiče svedoka C-1231, Veće prihvata da svedok živi blizu teritorije Krajine, činjenicu da svedok svakodnevno viđa bivše pripadnike SVK i činjenicu da se njegovo svedočenje odnosi na zločine koji su počinili vojnici SVK. Uzimajući te okolnosti u obzir i vagajući s jedne strane rizike kojima mogu biti izloženi svedok i njegova porodica nakon što njegovo svedočenje bude dostupno javnosti, a sa druge strane pravo optuženih na javno suđenje, Veće je smatralo da treba odobriti zaštitne mere. Shodno tome, svedočenje svedoka C-1231 biće uvršćeno u spis kao zapečaćeno i on će se u svim javnim podnescima spominjati kao svedok C-1231.

63. Što se tiče svedoka C-1202, njegov PTSP i emocionalne patnje, čak i ako bi bili potkrepljeni lekarskim nalazom, ne uspostavljaju objektivno zasnovani rizik po dobrobit svedoka i njegove porodice. Veće smatra da, ukoliko se proceni da je svedokovo svedočenje prihvatljivo na osnovu pravila 92bis, bez potrebe da svedok pristupa radi unakrsnog ispitivanja, on neće pretrpeti dodatni emocionalni teret zbog toga što bi morao

ponovo da preživljava događaje tokom svedočenja *viva voce*. Stoga se zaštitne mere u vezi sa svedokom C-1202 odbijaju.

64. Veće podseća tužilaštvo da su dokazi prihvaćeni na osnovu pravila 92*bis* Pravilnika javni osim ukoliko se ne podnese i usvoji zahtev za zaštitne mere u vezi sa relevantnim svedokom. Dokazi ponuđeni na usvajanje su prihvatljivi kao zapečaćeni kako je navedeno u dispozitivu.⁹⁷ Međutim, dok tužilaštvo ne bude u stanju da potvrdi da zaštitne mere nisu potrebne za svedoke C-1089, C-1247, C-1123, C-1162, B-1769, C-1194, C-1234, C-1102, C-1201, JF-071, B-1049, JF-003, MM-043, B-1626 i JF-065, svedočenja ovih svedoka će takođe provizorno biti tretirana kao poverljiva. Tužilaštvu se daje 28 dana da Veće izvesti da li će tražiti zaštitne mere za ove svedoke.

V. ZAKLJUČAK

65. Shodno tome, svedočenje sledećih svedoka na osnovu pravila 92*bis* je prihvatljivo na osnovu pravila 92*bis* bez potrebe redigovanja ili potrebe da oni pristupaju radi unakrsnog ispitivanja: svedoci B-1049, JF-003, C-1247, MM-043, C-1123, B-1626, C-1089, C-1162, PW-125, B-1769, B-1115, C-1194, C-1202, C-1234, C-1102, B-1638, C-1201, C-1211, C-1231, JF-065 i JF-071. Dokazi ponuđeni na usvajanje svedoka C-1175 su prihvatljivi u redigovanoj formi kako je prethodno navedeno, osim ukoliko tužilaštvo ne želi da se prihvati celokupna izjava tako što bi svedok pristupio radi unakrsnog ispitivanja na osnovu pravila 92*ter*. Svedočenja svedoka B-1517 i B-1047 su prihvatljiva jedino ukoliko oni pristupe radi unakrsnog ispitivanja.

VI. DISPOZITIV

66. Iz gorenavedenih razloga i na osnovu pravila 75, 89 i 92*bis* Pravilnika, Veće

ODOBRAVA molbu Stanišičeve odbrane da prekorači ograničenje broja reči u Stanišičevom odgovoru;

ODOBRAVA molbu tužilaštva da podnese repliku na Simatovićeve odgovor i Stanišičev odgovor;

⁹⁷ V. par. 67-69 koji slede.

ODOBRAVA delimično Prvi zahtev;

ODOBRAVA Zahtev za zaštitne mere u vezi sa svedokom C-1231;

ODOBRAVA Podnesak u vezi sa izmenom načina svedočenja za svedoke B-1237 i B-1115;

67. **UVRŠTAVA** u spis sledeće, pod uslovom da se u roku od 28 dana od donošenja ove odluke dostave odgovarajući prevodi potvrda i službenih izjava:

- 1) C-1211: Izjava 5497 na osnovu pravila 65ter (zapečaćena); svedočenje: IT-95-11 (zapečaćeno).
- 2) C-1175 sa redakturama:⁹⁸ izjave 5477 (zapečaćena), 5479 (zapečaćena), 5478 (zapečaćena) na osnovu pravila 65ter; Izjave sa ERN brojevima: *engleski* 0203-4642-0203-4648 (zapečaćena);⁹⁹ *b/h/s*: 0302-8266-0302-8273 (zapečaćena), 0333-9147-0333-9147 (zapečaćena); svedočenja: IT-02-54 (T.25462:18-T.25476:22, T.25477:7-T.25490:24); povezani dokazni predmeti po broju na osnovu pravila 65ter; 1749 (zapečaćen), 1741 (zapečaćen), 5468 (zapečaćen), 5469, 5470, 5471, 5472, 5473, 5474, 5475, 5476.
- 3) C-1089: Izjave sa ERN brojevima: *engleski*: 0081-7557-0081-7562, 0089-5072-0089-5074, 0295-9289-0285-9291,¹⁰⁰ 0295-9333-0295-9333; *b/h/s*: 0295-9332-0295-9332, 0295-9292-0295-9292, 0295-9293-0295-9298, 0295-9299-0295-9301;¹⁰¹ povezani dokazni predmeti na osnovu pravila 65 ter: 1865.

⁹⁸ V. 0203-4644 (četvrta rečenica u četvrtom paragrafu u vezi s pripadnikom DB); 0302-8268 (isto); T.25464, redovi 13-15 (rečenica koja se odnosi na istog čoveka koji je identifikovan kao pripadnik DB u pismenoj izjavi).

⁹⁹ Veće napominje da su redigovani samo lični podaci, a redakcije ne ulaze u suštinu izjave svedoka.

¹⁰⁰ Veće napominje da je ona dostavljena od strane tužilaštva sa službenom izjavom svedoka C-1089 sa tim ERN brojem. Međutim, na sistemu za elektronsko praćenje suđenja izgleda je unet drugi dokument sa istim ERN brojem. Veće traži da tužilaštvo razreši to pitanje.

¹⁰¹ Ovo su korigovani ERN brojevi kakvi su na dokaznim predmetima; originalni ERN brojevi 0302-2484-0302-2489 i 0302-9997-0302-9999 kako ih je unelo tužilaštvo u *Corrigendum*–u 09-11-13 su prekriveni na dokaznim predmetima. Pored toga, Veće napominje da set na osnovu pravila 92 bis za ovog svedoka kako je prihvaćen u predmetu *Milošević* sadrži dodatnu izjavu kojom se vrše ispravke u 0081-7557-0081-7562, kao i verziju na engleskom uverenja na osnovu pravila 92bis i verziju na *b/h/s* službene izjave na osnovu pravila 92bis. Veće smatra da ceo set treba da bude zajedno razmotren.

- 4) C-1247: Izjave broj 561 na osnovu pravila 65ter; Svedočenje: IT-02-54-T (T.25514-T.25538).
- 5) C-1123:¹⁰² Izjave sa ERN brojevima: *engleski* 0104-7885-0104-7889, 0469-0687-0469-0688; *b/h/s* 0469-0689-0469-0692, 0469-0724-0469-0724; Izjave broj 5441 na osnovu pravila 65ter; Povezani dokazni predmeti na osnovu pravila 65ter: 5432, 5435, 5434, 4634, 5436, 5437, 5439, 5440.¹⁰³
- 6) C-1162:¹⁰⁴ Izjave broj 5452, 5453, 5454, 5456 na osnovu pravila 65ter; Povezani dokazni predmeti broj 1667,¹⁰⁵ 1657,¹⁰⁶ 5455 na osnovu pravila 65ter.
- 7) B-1769: Izjave broj 5459, 5460 na osnovu pravila 65ter; Izjave sa ERN brojevima: *engleski* 0461-5698-0461-5699; *b/h/s* 0461-5718-0461-5718; Povezani dokazni predmeti na osnovu ERN broja: 0038-6915-0038-6915, 0038-6920-0038-6920, 0038-6927-0038-6927.
- 8) C-1194: Izjave broj 5489, 5490, 5491 na osnovu pravila 65ter.¹⁰⁷
- 9) C-1202: Izjave broj 5495 na osnovu pravila 65ter;¹⁰⁸ Izjave sa ERN brojevima: *engleski*: 0295-5068-0295-5070, 0295-5079-0295-5079; *b/h/s*: 0295-5078-0295-5078.¹⁰⁹
- 10) C-1231: svi dokazi zapečaćeni; izjava broj 5500 na osnovu pravila 65ter; Izjave sa ERN brojevima: *engleski*: 0465-6619-0465-6620; *b/h/s*: 0465-6627-0465-6627.

¹⁰² Veće napominje da tužilaštvo nije tražilo zaštitne mere za ovog svedoka. I pored toga, Dodatak *Corrigendum*—u navodi da su sve stavke podnete kao zapečaćene. V. gore par. 64.

¹⁰³ Veće napominje da su brojevi 2832 i 5438 na osnovu pravila 65ter podneti kao P909 i P910 putem svedoka Strinovića i baviće se njihovim prihvatanjem zajedno sa drugim dokumentima koji su označeni radi identifikacije tokom svedočenja svedoka Strinovića.

¹⁰⁴ Tužilaštvo nije tražilo zaštitne mere za ovog svedoka. I pored toga, Dodatak *Corrigendum*—u navodi da su sve stavke podnete kao zapečaćene. V. prethodni par. 64.

¹⁰⁵ V. gore, par. 56.

¹⁰⁶ V. *ibid.*

¹⁰⁷ V. gore, par. 58.

¹⁰⁸ Veće napominje da su redigovani lični podaci svedoka. Veće smatra da neredigovanu verziju ove izjave treba razmotriti radi uvrščivanja u spis. Od tužilaštva se traži da Veću dostavi neredigovanu verziju broja 5495 na osnovu pravila 65ter.

¹⁰⁹ V. gore, par. 57.

- 11) C-1234: Izjave broj 5502 (samo na *b/h/s*: 0295-5035-0295-5040), 5503, 5504 na osnovu pravila 65ter; Svedočenja: IT-02-54-T (T.23686-T.23719), IT-95-11 (T.2647-T.2720; T.2721-T.2734); Povezani dokazni predmeti broj 650 na osnovu pravila 65ter.¹¹⁰
- 12) C-1102: Izjave broj 4785, 5422 na osnovu pravila 65ter; Izjave sa ERN brojevima: *engleski*: 0295-5125-0295-5125; *b/h/s*: 0295-5125-0295-5125; Svedočenja: IT-02-54-T (T.24969:5-T.25004:9), IT-95-11 (T.3864:23-T.3880:15); Povezani dokazni predmeti broj 282; 285; 283; 4615; 1936 na osnovu pravila 65ter, – samo odabrane stranice - ERN broj: 0336-6267-0336-6267, 0336-6294-0336-6294.¹¹¹
- 13) C-1201: Izjave broj 5492, 5493 na osnovu pravila 65ter:¹¹² Svedočenje: IT-95-11 (T.2829-T.2858); Povezani dokazni predmeti broj 2813 na osnovu pravila 65ter.¹¹³
- 14) JF-071: Izjave broj 5487, 5488 na osnovu pravila 65ter; Povezani dokazni predmeti sa ERN brojevima: 3363-9697-0363-9697, 0363-9699-0363-9699, 0363-9701-0363-9701, 0363-9703-0363-9703, 0363-9711-0363-9711.¹¹⁴

68. **UTVRĐUJE** kao prihvatljive sledeće Dokaze ponuđene na usvajanje ali **ODLAŽE** njihovo prihvatanje dok se ne dostave potrebne službene izjave i potvrde:

- 1) B-1049: Izjave broj 5401 na osnovu pravila 65ter.

¹¹⁰ Veće napominje da je broj 45 na osnovu pravila 65ter već prihvaćen kao dokazni predmet broj P70 i na njega će se samo uputiti referencom.

¹¹¹ V. gore, par. 56. Veće napominje da je broj 45 na osnovu pravila 65ter već prihvaćen kao dokazni predmet broj P70, a broj 31 na osnovu pravila 65ter je već prihvaćen kao dokazni predmet P141; na njih će se samo uputiti referencom.

¹¹² V. gore, par. 47, fusnota 92.

¹¹³ V. *ibid.* broj 1936 na osnovu pravila 65ter, mada je relevantan ovde, uvrštava se u spis posredstvom drugog svedoka na osnovu pravila 92bis. Kako se spis ne bi preopterećivao, on ovde neće biti uvršten po drugi put, već će se na njega samo uputiti referencom. Pored toga, Veće napominje da je broj 2811 na osnovu pravila 65ter već uvršten kao dokazni predmet broj P100, a broj 2812 na osnovu pravila 65ter kao P101; na njih će se samo uputiti referencom.

¹¹⁴ V. gore, par. 56.

- 2) JF-003: Izjave broj 5402, 5403 na osnovu pravila 65ter; Povezani dokazni predmet broj 5404 na osnovu pravila 65ter.¹¹⁵
- 3) MM-043: Izjava broj 5415 na osnovu pravila 65 ter; Svedočenje: IT-95-11 (T.3223-T.3292; T.3385-T.3444); Povezani dokazni predmeti broj 5416, 5417; 5418 na osnovu 65ter.¹¹⁶
- 4) B-1638: Izjave sa ERN brojevima: *engleski*: 0025-8344-0025-8363 (zapečaćeno); *b/h/s*: 0063-7563-0063-7578 (zapečaćeno);¹¹⁷ Svedočenje: IT-95-9 (T.11676-T.11716; T.11717-T.11810; T.11811-T.11875) (zapečaćeno – sve na zatvorenoj sednici); Povezani dokazni predmeti broj 4690 (zapečaćeno), 4599, 4700 (zapečaćeno), 20,¹¹⁸ 3536,¹¹⁹ 3746, 3690, 3552, 3541, 3743, 4699,¹²⁰ 757, 3555, 3635, 3630, 3783; na osnovu pravila 65ter; Povezani dokazni predmeti sa ERN brojevima: *engleski*: 0117-9104-0117-9104 (zapečaćeno).¹²¹
- 5) PW-125: Izjave broj 5457 na osnovu pravila 65ter (zapečaćeno); Svedočenje: IT-05-88-T (T.3300-T.3321) (zapečaćeno); Povezani dokazni predmeti sa ERN brojevima: 0363-9681-0363-9681; 0363-9683-0363-9683; 0363-9685-0363-9685 (zapečaćeno); 0363-9687-0363-9687; 0363-9689-0363-9689.¹²²
- 6) B-1626: Izjave broj 5148 na osnovu pravila 65ter; Svedočenje: IT-95-9 (T.1516:16-T.1552:18, T.1553:13-T.1622:20; T.1634:5-T.1692:9; T. 1693:17-T.1758:4; T.1760:12-T.1834:21, T.1840:7-T.1905:13; T.1906:13-T.1986:5;

¹¹⁵ V. *ibid.* brojevi 1657 i 1667 na osnovu pravila 65ter, mada su relevantni ovde, uvrstiće se u spis drugog svedoka na osnovu pravila 92bis. Kako se spis ne bi preopterećivao, oni ovde neće biti uvršteni po drugi put, već će se na njih samo uputiti referencom. Veće takođe napominje da je broj 1628 na osnovu pravila 65ter već prihvaćen kao dokazni predmet P321 i na njega će se samo uputiti referencom.

¹¹⁶ V *ibid.* brojevi 2812 i 2813 na osnovu pravila 65 ter, mada su relevantni ovde, uvrštavaju se u spis preko drugog svedoka na osnovu pravila 92bis. Kako se spis ne bi preopterećivao on ovde neće biti uvršteni po drugi put, vče se na njih samo uputiti referencom.

¹¹⁷ Veće napominje da su redigovani samo lični podaci, a redakcije ne ulaze u suštinu izjave svedoka

¹¹⁸ V. gore, par. 56.

¹¹⁹ V. *ibid.*

¹²⁰ V. *ibid.*

¹²¹ Veće napominje da je broj 3678 na osnovu pravila 65 ter već prihvaćen kao dokazni predmet br. P209 i na njega će se samo uputiti referencom.

¹²² V. *ibid.* ERN broj 0363-9711-0363-9711, mada je relevantan ovde, uvrštava se u spis posredstvom drugog svedoka na osnovu pravila 92bis. Kako se spis ne bi preopterećivao, na njega će se samo uputiti referencom.

T.1987-21-T.2074:16; T.2075:18-T.2107:18, T.2159:15-T.2179:5) (zapečaćeno); Povezani dokazni predmeti broj 20,¹²³ 91, 752, 753, 3539, 3553, 3570, 3571, 3575, 3577, 3586, 3605, 3606, 3608, 3614, 3616, 3627, 3632, 3636, 3637, 3645, 3659, 3668, 3672, 3687, 3689, 3702, 3705¹²⁴, 5146, 5147, 5159, 5160, 5167 na osnovu pravila 65 *ter*; Povezani dokazni predmeti: IT-95-9 (P15; P12/F15) (nema ERN brojeva).¹²⁵

7.) JF-065: Izjava broj 5430 na osnovu pravila 65 *ter*; Povezani dokazni predmeti sa ERN brojevima: 0363-9705-0363-9705, 0363-9707-0363-9707, 0363-9713-0363-9713, 0363-9715-0363-9715, 0363-9717-0363-9717, 0363-9719-0363-9719.

69. **PRIHVATA** sledeće izjave B-1115: Izjava broj 5463 na osnovu pravila 65*ter* (zapečaćeno); Izjave sa ERN brojevima: *engleski*: 0213-2273-0213-2274 (zapečaćeno), 0304-8716-0304-8716 (zapečaćeno); *b/h/s*: 0304-9129-0304-9130 (zapečaćeno), 0213-2289-0213-2289 (zapečaćeno); Svedočenje: IT-02-54 (T.27561-T.27602); Povezani dokazni predmeti broj 2829 (zapečaćeno)¹²⁶, 5464 (zapečaćeno) na osnovu pravila 65*ter*; Povezani dokazni predmeti sa ERN brojevima: *engleski*: 0038-3731-0038-3735 (zapečaćeno); *b/h/s*: 0062-1930-0062-1935 (zapečaćeno).

70. **UPUĆUJE** tužilaštvo da u roku od četrnaest dana od donošenja ove odluke obavesti Veće da li želi da pozove svedoka C-1175 radi unakrsnog ispitivanja na osnovu pravila 92*bis* (C) ili želi da prihvati uvrščivanje u spis njegovih redigovanih

¹²³ Broj 20 na osnovu pravila 65*ter* mada je relevantan ovde, uvrštava se u spis preko drugog svedoka na osnovu pravila 92*bis*. Kako se spis ne bi preopterećivao, on će ovde biti uvršten (za razliku od toga da se na njega uputi samo referencom) samo u slučaju da se svedočenje svedoka B-1638 ne prihvati.

¹²⁴ Nalazi se u elektronskom sistemu za vođenje suđenja kao duplikat broja 21 na osnovu pravila 65*ter* 21 i sadrži samo jednu fotografiju.

¹²⁵ V. gore, par. 56. brojevi 3536 i 4699 na osnovu pravila 65*ter*, mada su relevantni ovde, uvrštavaju se u spis posredstvom drugog svedoka na osnovu pravila 92*bis*. Kako se spis ne bi preopterećivao, on će ovde biti uvršten (umesto da se na njih samo pozove referencom) samo u slučaju da se svedočenje svedoka B-1638 ne prihvati. Slično tome Veće napominje da je broj 754 na osnovu pravila 65*ter* već prihvaćen kao dokazni predmet D17, 3316 na osnovu pravila 65*ter* kao P194, 3569 na osnovu pravila 65*ter* kao P197, 3591 na osnovu pravila 65*ter* kao P200, 3609 na osnovu pravila 65*ter* kao P93, 3663 na osnovu pravila 65*ter* kao P205, 3670 na osnovu pravila 65*ter* kao D18, 3673 na osnovu pravila 65*ter* kao P207, 3695 na osnovu pravila 65*ter* kao P212, 3696 na osnovu pravila 65*ter* kao P213, 3699 na osnovu pravila 65*ter* kao P214, 3709 na osnovu pravila 65*ter* kao P215 i 3712 na osnovu pravila 65*ter* kao P216.

¹²⁶ Od tužilaštva se traži da podnese valjani prevod broja 2829 na osnovu pravila 65*ter*. V. gore, par. 59.

izjava i **TRAŽI** od tužilaštva da obavi takve redakcije ukoliko se opredeli za ovo drugo;

TRAŽI od Sekretarijata da onog trenutka kada se u spis uvrste dokazi svedoka C-1089, C-1247, C-1123, C-1162, B-1769, C-1194, C-1234, C-1102, C-1201, JF-071, B-1049, JF-003, MM-043, B-1626 i JF-065 ti dokazi budu privremeno zapečaćeni; **TRAŽI** od tužilaštva da u roku od 28 dana od zavođenja ove odluke izvesti Veće da li će podneti zahtev za zaštitne mere u vezi s ovim svedocima;

TRAŽI od Sekretarijata da izmeni status prihvaćenih dokumenata u odnosu na 15 svedoka navedenih u paragrafu 64 u javni osim ukoliko tužilaštvo ne podnese zahtev za zaštitne mere u gorenavedenom roku;

TRAŽI od Sekretarijata da dodeli brojeve dokaznih predmeta prihvaćenim dokumentima i da obavesti Veće i strane u postupku o brojevima koji su dodeljeni; i

ODBIJA Zahtev za zaštitne mere u vezi sa svedokom C-1202.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se merodavnom smatra verzija na engleskom.

/potpis na originalu/

sudija Alphons Orié,
predsedavajući

Dana 7. oktobra 2010. godine
U Hagu,
Holandija

[pečat Medunarodnog suda]